

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ica, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ — LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

NO. 18

★ ★ ★ ★ ★

PENKTADIENIS, GEGUŽĖS [MAY] 5, 1978

OZONE PARK, N. Y. 11417

★ ★ ★ ★ ★

META167-IEJI

KRISLAI

Taikos jėgos Izraelį
Jie buvo nepaperkami
Kodėl bijojo prileisti?
Už geresnius santykius
Puiki proga

A. BIMBA

Nereikia įsivaizduoti, kad Izraelio žmonės vieningai pritaria dabartinei jo valdžios su premjeru Beginu priešakyje politika. Ir juose labai plačiai skamba šūkis "Taika dabar!" Vėliausiuose pranešimuose iš Tel Aviv kalbama apie susidariusį platų taikos komitetą. Antai balandžio 25 dieną net 360 Izraelio profesorių ir šiaip įvairių žymių intelektualų pasirašė ir pasiuntė premjerui petiją, smarkiai kritikujančią jo politiką. Joje sakoma: "Valdžios politika neveda prie koncesijų ir taikos, bet prie praradimo draugų ir Izraelio izoliacijos didėjimo." Jie ragina šią politiką pakeisti tokia, kuri vestų prie taikos su arabų kraštais.

Taip padarė ir 300 dvasininkų. Jie savo laiške premjerui sako, kad, jų supratimu, siekti taikos yra daug svarbiau, negu pasilaikyti okupuotas arabų žemes.

Pažangiečių dienraštyje "Daily World" balandžio 27 dienos laidoje atspausdintas labai įdomus ir svarbus Terry Cannon straipsnis apie Ethel ir Julius Rosenbergus, jaunus žydų kilmės dviejų mažų sūnelių tėvus, valdžios nužudytus prieš 25 metus. Autorius kalba apie Centralinės Žvalgybos Agentūros (Central Intelligence Agency—CIA) intrigas ir vaidmenį tame sąmoksle. Apie tai jam pavykę gauti vieno žymaus žvalgybos agento slapto užrašus, kuriuose, tarp kitko, sakoma:

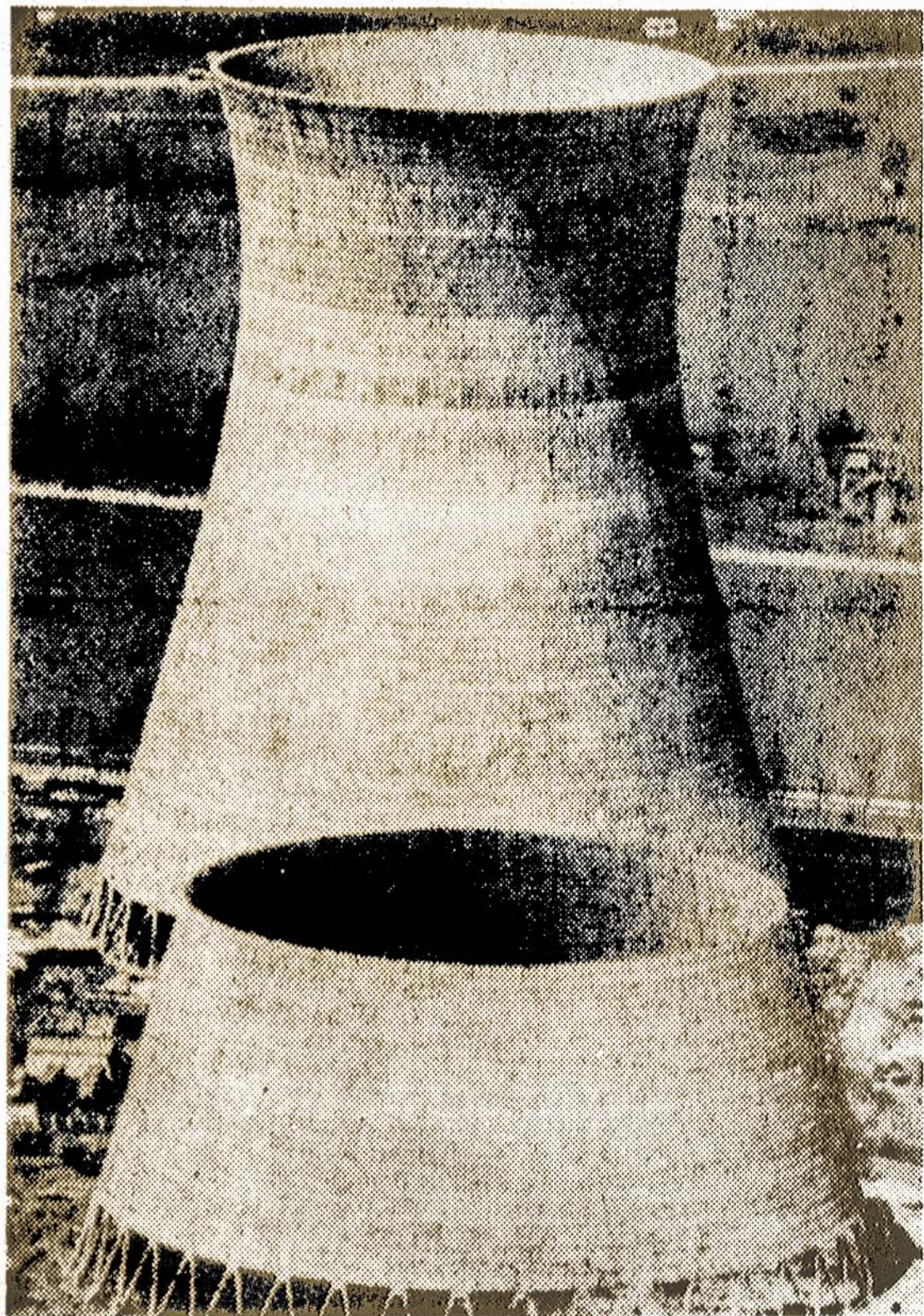
"Is Rosenbergų buvo norima tiksliai to, kad jie šauktų žydus visose šalyse mesti komunistinį judėjimą ir jį sunaikinti. Atsilyginimui, jiems mirties bausmė būtų panaikinta."

Bet, kaip žinia, Rosenbergai buvo nepaperkami jokia kaina, net kaina jų jaunų gyvybių. Jie pasiliko ištikimi savo ištikinimams ir principams. Jie pasirinko geriau mirti, negu būti savo ištikinimų išdavikais. Amžinoji šlovė jiems!

Jau ir didlapis "The N. Y. Times" gegužės pirmosios vedamajame smerkia Alabamos valdžią už neleidimą tarybinio žurnalo "Literaturnaja gazeta" korespondentui Andronovui aplankyti kalėjime sėdintį mirtimi nubautą Johnny Harris ir laukiantį nužudymo elektros kėdėje, ir turėti su juo interviu. Ko čia, girdi bijoma? Dabar komunistai turės argumentą prieš mus. Jis sakys: Jūs veidmainiaujate. Jūs kalbate apie žmogaus teisių stoką kitose šalyse, o neleidiate reporteriui pasikalbėti su žmogumi, kalėjime uždarytu ir laukiančiu egzekucijos!

Johnny Harris yra rasizmo auka. Jis yra juodas, pietinės valstijos gyventojas, jį teisė ir nuteisė tik vien iš baltųjų sudaryta džiūrė. Jis negavo teisingo teismo. Nebuvo skaitytasi su jo žmogaus teisėmis. Štai kodėl,

Baisi nelaimė, kurioje žuvo
51 darbininkas



Sio bokšto viduje įvyko nelaimė

Willow Island, W. Virginia. — Čia jau keletas metų yra statoma milžiniška jėgainė. Darbas jau ėjo prie pabaigos, bet štai balandžio 27 dieną ištinka jėgainės 170 pėdų aukščio bokšto viduje baisi nelaimė ir užmuša net 51 statybos darbininką! Kaip nors pastoliai, ant kurių darbavosi tie darbininkai, neatlaikė ir sugriuvo.

Kalti jėgainės statytojos Monongahela Power Company savininkai, pelnagrobiški kapitalistai. Sakoma, kad su tikslu paskubinti darbą, kad pasidarytų didesnius pelnus,

matyt, Alabamos rasistai nenori, kad jo balsą iš už groto mirties kameroje išgirstų platusis pasaulis.

Iš tarybinės spaudos sužinojome, kad Tarybų Sąjungos prekyba su Federatyvine Vokietija (Vakaru Vokietija) per pastaruosius šešerius metus padidėjo net penkis kartus. Tai laikoma labai svarbiu reiškiniu. "Is to nauda dvejojama—ekonominė ir politinė," sako dienraštis "Izvestijos." "Kai valstybės su skirtingomis socialinėmis sistemomis pradeda gyvai ekonominiai, moksliniai ir techniniai bendradarbiauti, tai neišvengiamai turi gerai atsilipti ir į jų politinį bendradarbiavimą." Vadinasi, nuodien tarp Vokietijos ir Tarybų Sąjungos jau gerėja kryptimi vystosi ir politiniai santykiai.

Tarybų Sąjunga užsieninėje savo politikoje laikosi principo siekti platesnių ir geresnių santykių su visomis šalimis.

"Laisvės" ruošiamos ekskursijos į Tarybų Lietuvą jau pilnai sutvarkytos. Vyks dvi grupės. Norintieji šiemet Lietuvą aplankyti ir ten 10 dienų pavėšėti laisviečiai nebevilkinskite su užsiregistravimu kelionei. Nepraleiskite šios puikios progos.

jie įsakė statyti pastolius ant nepakankamai sukietėjusio cemento. Kai ant pastolių kartu sulipė visi darbininkai su įrankiais ir medžiaga, cementas neatlaikė ir pastoliai sugriuvo.

Dabar paaiški, kad statyboje nebuvo prisilaikoma saugumo taisyklių. Is Washingtono pranešama, kad jau 1973 metais net 13 kartų valdžios inspektoriai buvo nuvykę ir statybą inspektavo. Jie rado, kad laužomos yra saugumo taisyklės, bet, matyt, nieko nedarė, kad tam būtų padaryta galas. Ir štai baisi nelaimė!

Ar manote, kad kompanijos savininkai ir valdžios inspektoriai bus nubausti už sunaikinimą tiek brangių gyvybių? Labai, labai abejotina...

Bonn. — Vakaru Vokietijos valdžia pripažįsta, kad naujieji naciai kasdien darosi drasesni ir kovingesni. Taip pareiškė vidaus ministras Werner Miahofers. Tačiau, kaip atrodo, vyriausybė nesiima jokių priemonių juos sudrausti.

"LAISVĖS" BENDROVĖS DIREKTORIŲ
ruošiamos

EKSKURSIJOS Į
TARYBŲ LIETUVĄ

Pirmoji grupė išvyks iš New Yorko liepos 12 d. ir grįš liepos 28 d.

Antroji grupė išvyks iš New Yorko rugpjūčio 16 d. ir grįš rugsėjo 1 d.

Kaina: \$1.270.

Šios ekskursijos ruošiamos vien tik "Laisvės" bei "Vilnės" skaitytojams.

Prašome visu, kurie nori važiuoti, greit užsakyti vietą, prisiunčiant \$100 užstatą.

Sustojimai bus Helsinkyje, Leningrade ir Maskvoje. Lietuvoje išbus 10 dienų.

Visais reikalais kreipkitės į:

Visais reikalais kreipkitės į:
"LAISVĖS" ADMINISTRACIJĄ
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

Plačiai atžymėtos
Lenino gimimo
108-sios metinės

Vilnius. — Balandžio 21 d. Vilniuje, Valstybinės filharmonijos salėje įvyko iškilmingas miesto partinių, tarybinių ir visuomeninių organizacijų atstovų posėdis, skirtas Komunistų partijos ir tarybinės vyriausybės įkūrėjo, pasaulio proletariato vado V. Lenino gimimo 108-osios metinės paminėti.

V. Lenino gimimo 108-asis metines iškilmingai pažymėjo ir Kauno miesto darbo žmonės. Politinio švietimo namuose įvykusiame susirinkime dalyvavo revoliucinio judėjimo ir Didžiojo Tėvynės karo veteranai, gamybos pirmūnai, partiniai ir tarybiniai, mokslo ir kultūros darbuotojai, jaunimo atstovai.

Iškilmingi minėjimai, skirti V. Lenino gimimo 108-osios metinėms, taip pat įvyko kituose respublikos miestuose. Įmonėse ir organizacijose, ūkiuose, mokyklose lektoriai skaitė paskaitas apie didžiojo proletariato vado gyvenimą ir veiklą. **Elta**

Izraelis padaręs
klaidą

Tel Aviv. — Izraelio gynybos ministras Ezer Weizman sako, kad Izraelis padarė klaidą, kad įsiveržimo į Libaną metu pavartojo taip vadinamą "cluster bomb." Mat, Izraelis buvo pažadėjęs, kad jis šią bombą pavartos tik tokiam atsitikime, jeigu kiltų visuotinas karas tarp Izraelio ir arabų. Dabar gi tokio karo nebuvo, vienok tik Izraelio armija ją panaudojo naikinimui Libano civilinių žmonių. Vadinasi, Izraelis sulaužė savo pažadėjimą.

Mirties bausmė
nebus sugrąžinta

Albany, N. Y. — Kaip žinia, New Yorko valstijos seimelis prieš kelias dienas buvo priėmęs įstatymą, kuriame mirties bausmė už žmogžudystę yra sugrąžinama. Bet gubernatorius Carey seimelio nutarimą vetavo (atmetė). Dabar seimelio senatas negavo reikiamo skausiaus balsų, kad gubernatoriaus veto atmestų. Tuo būdu mirties bausmė į New Yorko valstiją nesugrąžinta.

Kovingas
kongresmanas



Parren Mitchell

Washingtonas. — Kongresmanas Parren J. Mitchell, demokratas iš Marylando, sveikina Tarybų Sąjungos prezidento Brežnevo pasiūlymą Jungtinėms Valstijoms bendrai atsakyti neutroninės bombos gaminiu. Jis pateikė Atstovų rūmams bilių, kuriame siūloma iš Pentagono militarinio biudžeto išimti \$4,800,000,000 ir juos panaudoti naudingiems socialiniams reikalams. Jo šis protingas bilius, žinoma, susiduria su didžiausia reakcinių jėgų Kongrese opozicija.

Afganistane
didelis
perversmas

Afganistano respublika yra viena iš didesnių Azijos šalių. Ji rubežiuojasi su Tarybų Sąjunga ir Iranu. Ji turi apie 20 milijonų gyventojų. Balandžio 27 dieną senasis reakcinis režimas su prezidentu Daug priešakyje tapo nuvestas. Laikė perversmo prezidentas žuvo.

Susidarė nauja revoliucinė vyriausybė. Sakoma, kad Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys naująją valdžią jau pripažino. Amerikos komercinė spauda sako, kad ši vyriausybė yra komunistinių pakraipų.

Socialistinės šalys kovoja už
nusiginklavimą ir taiką

Šių metų balandžio 24-25 d. Sofijoje įvyko Varšuvos Sutarties valstybių užsienio reikalų ministrų komiteto susirinkimas.

Ministrai pareiškė, jog jų valstybės tvirtai pasiryžusios įnešti konstruktyvų indėlį į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos specialios sesijos nusiginklavimo klausimu darbą ir kovoti, kad šiame darbe būtų pasiekta konkrečių teigiamų rezultatų. Jie taip pat pareiškė, jog jų valstybės yra už tai, kad būtų suaukta pasaulinė konferencija nusiginklavimo klausimais, kurioje dalyvautų visos pasaulio valstybės.

Užsienio reikalų ministrų komiteto posėdyje buvo pasikeista nuomonėmis saugumo stiprinimo ir bendradarbiavimo plėtimo Europoje klausimais.

Posėdžio dalyviai pažymėjo, kad jų šalių dedamos pastangos ir žengiami praktiniai žingsniai, realizuojant visos Europos pasitarimo baigiamojo akto teiginius, yra svarbus konstruktyvus indėlis, stiprinant taiką bei saugumą ir plečiant bendradarbiavimą Europoje. Taip pat buvo pažymėtas teigiamas indėlis, stiprinant saugumą Europoje ir plečiant bendradarbiavimą, kurį įneša kitos taikingos valstybės, komunistų ir darbininkų partijos, visos demokratinės ir pažangiosios jėgos, darbininkų klasė, plačiosios liaudies masės. Posėdyje atstovaujamos valstybės vadovaujasi būtinumu padidinti pastangas, kad visos valstybės, pasirašiusios Baigiamąjį aktą, dar efektyviau įgyvendintų Visos Europos pasitarimo priimtus aukščiausiu politiniu lygiu principus ir susitarimus.

Kartu posėdyje buvo pareiškta, kad šiuo metu ypač svarbu sustiprinti kovą prieš imperialistinę kišimosi į valstybių vidaus reikalus, ginčlavimosi varžybų plėtimo, karinės konfrontacijos aštrinio Europos žemyn politinių pakraipų.

Visiškai sutinkamai su baigiamojo akto nuostatais, kad politiniai ir kariniai saugumo aspektai turi papildyti vieni kitus, užsienio reikalų ministrai savo šalių vardu pareiškė, kad kuo greičiausiai turi būti žengti konkretūs ir efektyvūs žingsniai, kurių tikslas mažinti karinę konfrontaciją, prisidėti prie nusiginklavimo ir stiprinti pasitikėjimą Europoje.

Užsienio reikalų ministrai patvirtino, jog jų šalys siekia aktyviai stengtis realizuoti pasiūlymus, kad būtų sudarytas ilgalaikis ir tvirtas pagrindas savitarpiskai naudingam bendradarbiavimui plėsti ekonomikos, mokslo ir technikos, kultūros, humanitarinių klausimų ir kitose srityse Europos žemyno mastu sutinkamai su Baigiamojo akto nuostatais.

Varšuvos Sutarties valstybių užsienio reikalų ministrų komiteto posėdis vyko savitarpio supratimu, bendradarbiavimo ir broliškos draugystės aplinkoje.

Padvigubės
gyventojų

Jungtinių Tautų naujame leidinyje "UN Demographic Yearbook" pranešaujama, kad šios planetos gyventojų skaičius per ateinančius 37 metus pasieks 8,080,000,000, tai yra pasidvigubinimas. Kasmet gyventojų skaičiaus pasidauina 76,000,000.

Manoma, kad mokslo ir technikos panaudojimas pagėgs visus apgūpinti maistu net ir tada.

• Nedidelio Sardinijos miestelio Bultaro policija gavo anoniminį pranešimą. Nuėjus jo patikrinti, aptikta savotiškas namų kalėjimas, kuriame 37 metus buvo kalinama senutė Liučija Tiana. Prieš 36 metus ją uždarė tikri broliai. Per tardymą jie paaiškino savo seserį užrakinę todėl, kad "joje apsigyveno pikta dvasia." Išvaduota iš namų arešto Liučija Tiana sveria 35 kilogramus, kaip išdžiūvus mumija.

Poros milijonų dolerių vertės narkotikų



Čia vaizdas Florida, Maine valstijoje. Pakrančių sargyba suėmė laivą, kuriame rado 20 tonų narkotikų, sudėtų į maišus. Tą patią dieną pakrančių sargyba sandėlyje Tallahassee, Floridoje, užtikro ir konfiskavo net 40 tonų narkotikų! Narkotikų biznis yra pasidaręs multimilijoniniu bizniu.

ATSIMINIMAI

Ir išėjau, kad niekada į ją nebegrižčiau . . .

BR. JAUNIŠKIS



Dailininkė A. Karaliūtė. B. Jauniškio portretas. Pastelė

Pakilo Vilniaus universiteto rektorius Zigmas Žemaitis. Pasveikino susirinkusius studentus į antruosius pokarinius studijų metus, pasiūlydamas, kad aktų salė papildytų, profesorius ir dėstytojų eilės, fašistų išblaškytos, pagausėjo. Sveikino prorektorius, kalbėjo studentai. Pasakui, visi sustoję, sugiedojo himną „Lietuva, tėvynė mūsų“, o pabaigoje studentai užtraukė „Gaudemus igitur“, ir aš pasijutau tarsi bažnyčioje, giedodamas giesmes, viešpačiui garbinti.

Į vienuolių bendruomenęėjau, tvirtai po kojomis jausdamas žemę. Aš pilnateisus studentas, Alma mater narys. Atsiradęs namuose, broliui emiau pasakoti, ką buvau patyręs universitete. Paulius baigė skaityti breviorių ir tarė:

— Didelis čia daiktas universitetas. Bolševikinis. Ir profesoriai ne kitokie. Aš jų nė vienos paskaitos neklausyčiau. Nuodėmė.

— O Mykolaitis-Putinas? Teologija baigęs, filosofijos daktaras. Prieš dievą niekur nepasisakė. Tik gal jo dievas kitoks.

— Jis kunigystę paniekinio. Metė ją.

— O mes ar ne tokie pat? Buvę vienuoliai! . . .

— Bus privertė bolševikai. Bet mes vėl, štai, jungiamės į mistijų būrelius. Žiūrėk, kiek vergsta tėvas Benediktas. Gyvena slapta, padeda mums eliniams broliams, rūpinasi žmonių dvasiniu gyvenimu. O kas jam? Mestų visa tai ir eiti į turtinę parapiją. Negręstų jokie pavojai. Ir mokslus baigęs ne mažesnius už Putiną. Torino licenciatas. O pažūrėti paprastas, kuklus, prastai apsirengęs, net asutinius marškinius nešioja. Ir vis, sako, už pakylėdėlius. Šventumo pavyzdys. O tu lygini jį su kunigu dezertyru.

Aš neturėjau kuo atremti, bet Putino šviesi asmenybė mano sąmonėje nė kiek nesumenko, o tėvui Benediktui atsirado kažkokia baimė dėl jo fanatizmo.

Prasidėjo studijos. Vis skubėdavau į istorijos-filologijos auditorijas Centrinioose rūmuose. Greit užgūlė ir žiema. Universitetas buvo nekūrenamas. Pūstelėjęs per stiklų įtrūkimus vėjas lyg ranka pažerdavo snaiges. Kartais jos apskriedavo apie dėstytoją, apsiskuldavo apie suolus ir nusileisdavo ant sugrūbusių studentų rankų arba ilgai gulėdavo ant priešais juoduojančios lentos. Sėdėjęme kailiniuoti, padauždami kojomis, patirdami

rankas ir ausis. Bet sėdėjęme.

Mane ėmė veikti marksizmo paskaitos. Vis garsiau mintyse skambėdavo doc. E. Meškausko pasakojimai apie palentologiją, dėsningų organizmų keitimąsi, gyvybės evoliuciją. Portfelėje lyg žarija degė Darvino knyga „Žmogaus kilmė.“ Ėmė baimė, kad prarasiu tai, kas buvo brangiausia—dievą. Darvinizmo teiginiams atremti, skaičiau bažnyčios žymaus filosofo Džiovano Papičio „Kristaus istorija.“

Klaidžiojau su knygomis lyg migloje. Iš universiteto dažnai bėgdavau į Aušros vartus paguodos. Padėdavau tėvui Benediktui organizuoti studentus į šv. Jono bažnyčią viešoms išpažintims ir masiškai komunijai. Mane paskyrė Katedroje vaikus ruošti pirmajai komunijai. Skaičiau ir vienokias, ir kitokias knygas. Stengiausi išsiaiškinti dievybės kilmę. Koks tas dievas. Tikybos vadovyje skaičiau, jog dievas panašus į žmogų, nes žmogus, Adoma, jis sukūręs pagal savo paveikslą. Senajame testamente tai patvirtinama, nes, esą, dievas su Adomu vaikščiojo ir žaidė. O Naujajame testamente parašyta: „Dievas yra neapsakoma Ešybė; jei palyginsime Jį su žeme ir dangum, jis bus didesnis; jei palyginsime Jo protą su visų žmonių ir angelų protu, Jis bus kur kas protingesnis.“ O Engelsas nusako, kad „... iš gamtos susmeninimo kilo pirmieji dievai, kurie, religijai besivystant, vis labiau ir labiau įgyjo viršgamtinių jėgų pavidalą.“

Suskilo mano dievas. Neišmaniau, kaip aiškinti vaikams. Nubėgau pas tėvą Benediktą ir pasakiau:

— Vaikų katekizuoti neisiu!

Ėjo tretieji studijų metai. Prasidėjo didžioji savaitė prieš velykas. Oras atšilo. Medžių pumpurai pilnėjo ir sklaidė malonų kvapą. Bažnyčių languose vis ilgiau margavo šviesos. Jautėsi prieššventinė nuotaika. Viliojo dievo namai. „Priešiu paskutinį kartą išpažinties ir daugiau nė nepažvelgsiu į bažnyčią,“—pagalvojau. Rūpėjo man su dievo namais atsiskaityti iškilmingai. Žinojau, kad dvasininkai, nutraukdami ryšius su religija, atlaiko paskutiniuosius iškilmingus mišias, giedant chorui, degant sietyams. Pasako paskutinį pamokslą, o paskui viešai prie altoriaus nusirengia liturginius rūbus, sutana-

Gal ir man reikėtų panašiai pasielgti?

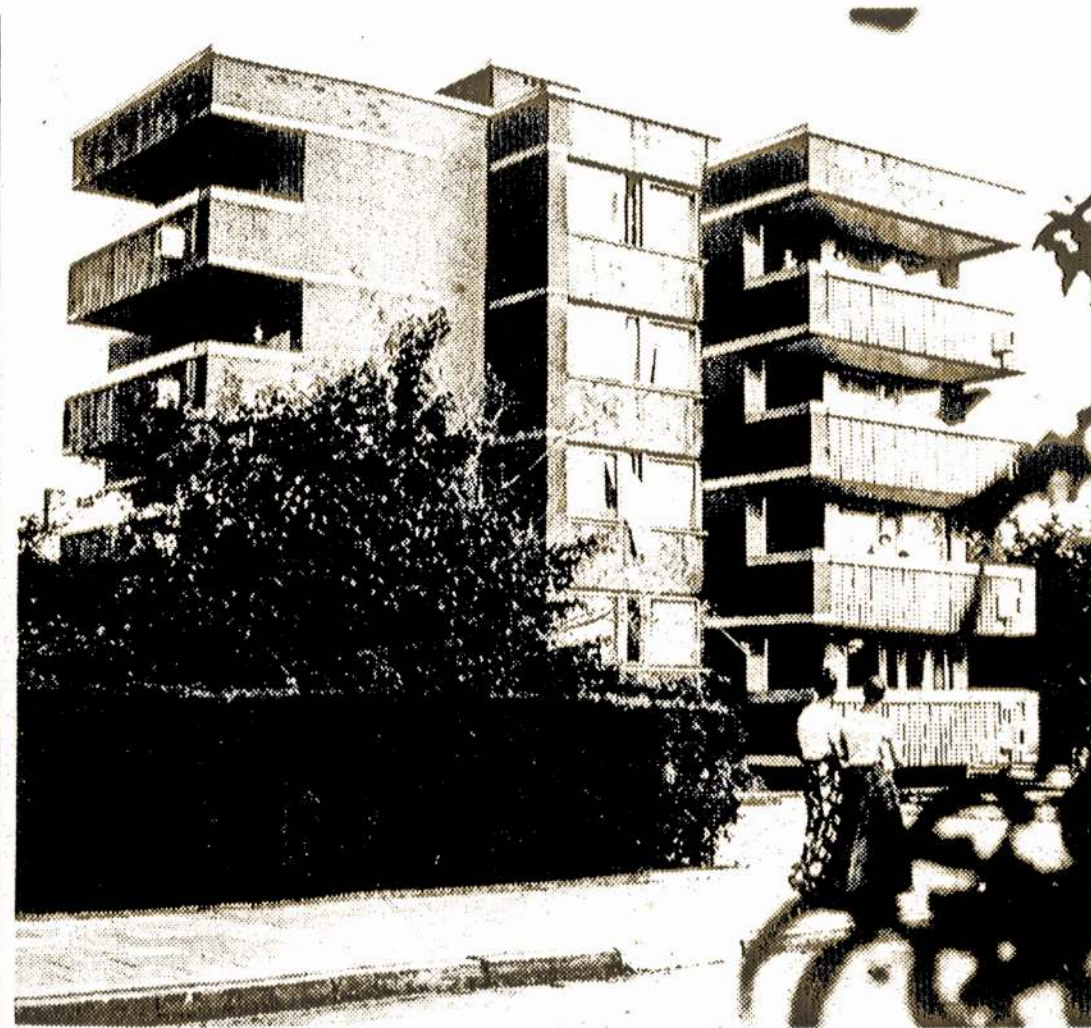
Priėmęs komuniją, pasakyti pamokslą, stovėdamas prie didžiojo altoriaus grotelių. Tegul visi pasiklauso, kaip aš praradau ilgai brangintą dievą. Kaip mane apgaudinėjo vienuoliai, priversdami tarnauti jiems, tikindami, kad taip dievas reikalauja.

Atėjau į šv. Jono bažnyčią. Stabtelėjau prie durų, bet nepersigėnočiau. Seniai jau poterių nebekalbėjau. Kam kalbėti, jeigu nebetikėjau, kaip anksčiau. Drungulys nukrėtė nugarą. Atgavęs lygsvarą, pasukau prie klausyklos, bet nepersijungiau prie eilutės, o atsisėdau į klaukpas.

„Ka pasakysiu nuodėmėklausiu? Kokį didžiausią nusikaltimą padidėjau? Kad tėvo Benedikto nepaklausiau?“ Siurpas nukrėtė, jį prisiminus. Jis mane norėjo išvežti į Žaliąją giria. Būtų įbrukęs į rankas šautuvą ir dabar klaidžiočiau po kaimus, žmones gaudindamas. Bet jam būčiau Kristaus karys.

Pabėgau. Ar čia nuodėmė? Prakeikimas jiems! O kokio mano išpažintis buvo atviriausia? Ta, kai žemės po kojomis nemačiau. Kaip epušeš lapas virpėjau. Bijojau kiekvieno savo žodžio. Bijojau beprasmėmsiškai prarasti gyvybę. Ir ta išpažintis buvo ne kunigui, o Universiteto dėstytoji Julijai Būtenai. Dėstytojai, nepateptajam. Ir šitoji išpažintis buvo švenčiausia.

Atsikėliau iš klaukų ir išėjau iš bažnyčios, išėjau, kad niekada į ją negrižčiau.



Palanga. Naujieji „Neringos“ poilsio namai.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

IVAIRENYBĖS

□ Praėjusio amžiaus pabaigoje Argentinoje sutuoktiniai Anai ir Lorencui Fačelams gimė penktas vaiku: trys sūnūs ir dvi dukterys. Bėgo metai, vaikai išaugo, vedė ir ištėkėjo, savo ruožtu kūrė šeimas ir šių vaikų . . . Kai senasis Fačelas šventė savo 98 gyvenimo metines (žmonai 95 metai), iš visų Argentinos kampelių pagerbti „patriarcho“ suvažiavo vaikai, anūkai, proanūkiai ir propoanūkiai. Iš viso jų susirinko 1301!

□ 60 metų Marijai Vomer iš Miuncheno teko sumokėti 300 markių baudą, kad apmėtė kiaušiniu vieną neofašistų demonstraciją. Policijoje Vomer prisipažino, jog metusi tik tai vieną kiaušini. „Aš jį sviedžiau į tos gaujos vadą! Kiti neverti netgi supuvusio kiaušinio!“—piktino si moterėlė.

□ Kalbėti itin naudinga—tvirtina JAV Ohajo valstijos psichologijos instituto profesorius Viljamas. Nekalbūs žmonės, profesorius nuomone, labiau jaudinasi dėl įvairiausių sukrėtimų, jiems neprasiveržia susikaupusi energija. Ir todėl . . . pirma laiko pasensta. Beje, gražiosios lyties atstovės, daugiau kalbant žmonių dalis, ištis gyvena ilgiau.

□ Kasmet į mūsų planetos atmosferą išmetama 20 milijardų tonų pramonės atliekų, į vandenį suleidžiama 1,5 milijono tonų naftos produktų, išbarstoma daugiau kaip 1,25 milijono tonų pesticidų. Per 365 dienas žmonija supleškina 2,7 milijardus tonų anglies ir 1,7 milijardo tonų naftos. Dėl viso to sunaikinama 10 milijardų tonų mūsų žemę gaubiančio deguonies.

• Kasmet į mūsų planetos atmosferą išmetama 20 milijardų tonų pramonės atliekų, į vandenį suleidžiama 1,5 milijono tonų naftos produktų, išbarstoma daugiau kaip 1,25 milijono tonų pesticidų. Per 365 dienas žmonija supleškina 2,7 milijardus tonų anglies ir 1,7 milijardo tonų naftos. Dėl viso to sunaikinama 10 milijardų tonų mūsų žemę gaubiančio deguonies.

• Kalbėti itin naudinga—tvirtina JAV Ohio valstijos psichologijos instituto profesorius Williams. Nekalbūs žmonės, profesorius nuomone, labiau jaudinasi dėl įvairiausių sukrėtimų, jiems neprasiveržia susikaupusi energija. Ir todėl . . . pirma laiko pasensta. Beje, gražiosios lyties atstovės, daugiau kalbant žmonių dalis, ištis gyvena ilgiau.

Gimtinė

Čia balčiausias
Sodų baltumas
Ir žaliausia žolė,
Čia skambiasios
Lakštingalos krūmuos
Ir kvapniausi
Viržiniai šilė.

Vyturėlių giesmė
Šimtalbė,
Atsitrenkusi
Saulės varpan,
Kelia, žadina
Rytą anksčiausiai
Ir išlydi darban.

Čia ilgiausiai
Netilsta
Pabaigtuvių daina.
Laimingiausias,
Kuris čia užgimsta,
Čia taurė
Vaišingumo pilna . . .

Juk tai Tu čia,
Manoji gimtine,
Kaip motulė sava,
Nors kapojo,
Nors degino, mynė,
Bet, kaip buvus,
Likai Lietuva.

Rimantas Šinkūnas

V. Laužikas

IŠ JAV LIETUVIŲ
SPAUDOS ISTORIJS

Nebe toli įžymi Amerikos lietuvių istorijos sukaktis—šimtas metų nuo pirmojo JAV lietuvių laikraščio „Gazietos lietuviškos“ (1879 m.) pasirodymo. Augant lietuviškų laikraščių skaičiui, ypač nuo 1884 m., ryškėjo ir gilėjo jų klasinis politinis susiskirstymas. Kartu brenė ir kiti teoriniai bei praktiniai žurnalistikos reikalai.

Jau nuo XIX a. pabaigos itin aktualūs darėsi laikraščių leidimo, žurnalistų etikos, jų darbo ir sąlygų, pragyvenimo klausimai. Juos mėginant spręsti iškilo su manymai burti JAV lietuvių laikraštinių ir tam tikras draugijas, rengti redaktorių ir leidėjų suvažiavimus. Apie tokių draugijų ir suvažiavimų projektus plačiai rašoma Vilniuje einančiame leidinyje „Bibliotekų darbas“ (1978, Nr. 2)

Broniaus Ragučio straipsnyje nurodoma, kad pirmieji mėginimai burti JAV lietuvių laikraštinių ir vadinamas draugystės (draugijas) susiję su „Lietuviškojo balso“ laikraščiu. 1885 m. įkurtas šis laikraštis buvo leidžiamas „Lietuvos mylėtojų draugystės“, paskui pavadintos „Lietuviškojo balso“ draugyste. Jis spietė to leidinio šalininkus, rėmėjus ir bendradarbius. Vėliau jau ir kiti JAV lietuvių laikraščiai buvo leidžiami tam tikrų draugijų ir komitetų.

Specialesnius, jau daugiau žurnalistinius tikslus turėjo 1892 m. Plymouth, Pa. įsteigta „Rašliaviška draugystė.“ Ją įkūrė „Vienybės lietuvininkų“ laikraščio šalininkai, daugiausia kunigai. Draugystė buvo užsibrėžusi sukurti „luomą lietuviškų literatūrą ex professo, kurie vien tik iš literatūros duoną valgydami, galės kaip specialistai išsilavinę ant tos dirvos, ir tokiu būdu prisidėti prie pakėlimo mūsų rašliavos.“ Iš draugystės narių surinktais pinigais buvo apmokami minėto laikraščio korespondentai, jų tarpe rašę iš Lietuvos.

Ir „Lietuviškojo balso“, ir „Vienybės lietuvininkų“ įsteigtos draugystės buvo vietinio pobūdžio ir siekė palai kyti tam tikros ideologinės srovės žurnalistus.

Didelį rūpestį JAV lietuviams kėlė tarp laikraščių įsiliepsnojančios diskusijos, kurios dažnai peržengdavo elementarius etikos reikalavimus, igydavo šiurkščią nekorektišką formą. Tokios diskusijos ir polemikos prasi-dėjo jau tarp pirmųjų lietuviškų laikraščių („Unijos“ ir „Lietuviškojo balso“), o tolydžio vis dažniau išsivirsdavo į pagiežingus, ambicingus barnius. Į laikraščius plūste plūdavo įvairios „asabiškos korespondencijos.“ Breno būtinas reikalas bent kiek aptvarkyti laikraščių tarpusavio santykius.

Svarstant šiuos „negeistinius apsireiškimus laikraštystėje“ iškilo laikraštinių, tiksliau, redaktorių ir leidėjų

suvažiavimo klausimas. 1901 m. gegužės mėn. „Saulės“ laikraštis ir pasiūlė „ant pašalinimo užgimusių dabar laikraščiuose erzinių ir vaidų, susivažiuoti lietuviškų laikraščių išleistoju ir redaktoriams ir padaryti kokią nors sutartį.“

Tačiau tuo laiku šis pasiūlymas plačiau nebuvo išgirstas ir palaikytas. Iš esmės jis liko beveik nepastebėtas. B. Ragučio straipsnyje pažymima, kad tokio laikraštinių suvažiavimo idėja per kelis kartus dar buvo kelta 1903, 1904 metais. Daugiau balsų dėl suvažiavimo pasigirdo 1906-1907 m. Šį klausimą pajudino ir Lietuvių socialistų sąjungos (LSS) organas „Kova“ (1907, n. 3). Jis rašė, kad vertėtų Amerikos lietuvių redaktoriams sušaukti suvažiavimą ir nustatyti tam tikras publicistikos formas.

Praktiškai JAV laikraštinių suvažiavimo reikalai pradėjo spręstis į 1909 metų pabaigą. „Kataliko“ laikraščio atnaujintam pasiūlymui dėl suvažiavimo pritarė įvairių idėjų ir politinių srovių leidiniai. Jie kėlė įvairius pasiūlymus ir pagaidavimus dėl suvažiavimo ir jo darbų tvarkos bei tematikos. Straipsnyje konkrečiai išdėstyti tie laikraščiai ir korespondentų pasiūlymai. Jų tarpe ir dėl laikraštinių organizacijos (Publishing Association) įkurimo.

Nuomonės dėl šios organizacijos pobūdžio ir krypties smarkiai skyrėsi. Antai, LSS leidinys „Kova“ abejojo, ar tikslinga steigti tokią organizaciją, kuri vienyti įvairių ir iš principo skirtingų idėjų srovių laikraščius. Ir kai kurie kiti laikraščiai buvo kritiškai nusiteikę norimos įkurti organizacijos atžvilgiu. Jie abejojo, kad įvairių srovių laikraštinių sugyventų vienoje draugijoje. Beje, kaip parodė gyvenimas tokie būstāvimai pasitvirtino.

Svarstant suvažiavimo darbotvarkę, siūlyta į ją įtraukti gan daug ir įvairių klausimų. Ir apie žurnalistinę etiką, ir apie žurnalistų būitį, jų materialinę padėtį, ir apie „apgarsinimus“, ir pan.

Pagaliau 1910 m. vasario mėn. laikraščiuose buvo paskelbta suvažiavimo programa. Pagal ją, suvažiavime numatyta aptarti klausimai suskirstyti į „Leidėjų skyrių“ ir „Redaktorių skyrių“. Ir viename, ir kitame skyriuje buvo numatyta svarstyti daugiau kaip 10 įvairių temų. Jos daugiausia lietė žurnalistinės, apskritai spaudos etikos dalykus.

JAV lietuvių laikraštinių pirmasis suvažiavimas įvyko 1910 m. kovo 17-18 d. d. Brooklyne. Jame buvo įkurta Lietuvių spaudos draugija Amerikoje. Jos paskutinis—septintasis—suvažiavimas surengtas 1924 m.

L. Antanaitis



Balandžio 25 dieną mirė mokslininkas Thomas Wyatt Turner, sulaukęs 101 metų amžiaus. Jis buvo gimęs Maryland valstijoje. Jo specialybė buvo aplinkos įtaka i

žmogų sritis. Jis buvo juodos rasės tėvų sūnus. Nuotraukoje (kairėje) mokslininkas Turner kalbasi su žymiu Amerikos Komunistų partijos veikėju James Jackson.

NUOTRAUKOMIS

Nuotraukomis atsiminimai iš smetoninio fašizmo siautėjimo laikų Lietuvoje

VICTIMS OF FASCIST TERROR IN LITHUANIA

LIETUVOS FAŠISTINIO TERORO AUKOS

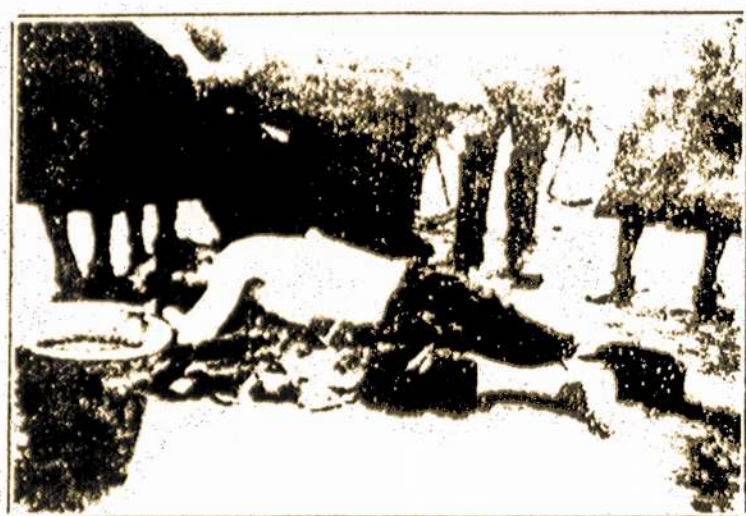
LES VICTIMES DE LA TERREUR FASCISTE EN LITHUANIE



STASYS ALISAUSKAS Nužudytas 19 rugpj., 1929
KAZYS GIEDRYS Sušaudytas 27 gr., 1926
KLAUDIJA KRASTINAITĖ Nukankinta 31 rugpj., 1929
JONAS MISKINIS Nužudytas 23 vas., 1928
ANTANAS ENDRIUSKA Nužudytas 23 spal., 1923

A VICTIM OF FASCIST TERROR IN LITHUANIA

LIETUVOS FAŠISTŲ TERORO AUKA
UN VICTIME DE LA TERREUR FASCISTE EN LITHUANIE



Juozas Karčiukaitis

Juozas Karčiukaitis buvo fašistų policijos perskautas per krūtine kuomet suvalkijos ukinkai 1935 metais užprotestavo prieš sunkius mokesčius

A VICTIM OF FASCIST TERROR IN LITHUANIA

LIETUVOS FAŠISTŲ TERORO AUKA
UN VICTIME DE LA TERREUR FASCISTE EN LITHUANIE



Juozas Gustaitis

Cia Juozas Gustaitis guli Veiverių rinkoje, toje pačioje vietoje, kur fašistai jį nušovė. Tai įvyko 1936 metų 16 vasario dieną, kuomet apylinkės ukinkai susirinko paminėti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimą.

Apie Kidulius, Šiaudinę, Karališkių Kaimelį

Šį kartą noriu trumpai pasakoti apie Sakių rajono Kidulių gyvenvietes praity. Dauguma davinų surinkti iš įvairių dokumentų, nekur neskelbtu.

Kidulių vardas pirmą kartą istorijoje paminėtas 1559 metais Valavičiaus "Lietuvos girių aprašyme." Tada Kiduliai buvo Karališkas kaimas, priklausęs Jurbarko dvarui, įkurtas Jurbarko girios srityje. 1670 m. Kiduliuose pastatyta mūrinė koplyčia, o 1685 m. yra statytas mūrinis rūmas. Švedams užpuolus Žemaitiją, Kiduliuose gyveno Žemaičių vyskupas Jonas Jeronimas Krišpinas Kierkšteinas. Jis bijojo švedų, todėl apsigyveno savo tėvo dvare Kiduliuose, netoli Prūsijos sienos, kad švedams persikėlus į Zanavykiją per Nemuną iš Žemaitijos, galėtų lengvai išvažiuoti į Prūsiją.

Kaip rodo pavardė, vyskupas buvo vokiečių kilmės, bet buvo gimęs Žemaitijoje. Tai buvo 1705-1708 m.

Trys gyvenvietės Kiduliai, Šiaudinė ir Kaimelis yra greta ir jų istorija susipina. Kaimelio kaimas taip pat pirmą kartą paminėtas Valavičiaus "Lietuvos girių aprašyme" 1959 m. 1685 m. čia pastatyta koplyčia, vėliau bažnyčia ir tapo Kaimelio parapija. 1737-1739 m. Kaimelyje gyveno kitas Žemaičių vyskupas Juozapas Mikalojus Karpis.

Kidulių dvare gyveno Napoleono (prancūzų) nugalėtas prūsų karalius Fridrichas Vilhelmas III iki buvo 1807 VII. 9 padaryta tarp prancūzų ir prūsų taika Tilžėje. Kidulių dvare sode F. Vilhelmas III susitiko su Rusijos caru Aleksandru I.

1860 m. grafas Benediktas Tiškevičius, Kaimelio savininkas, pastatė naują medinę bažnyčią Kaimelyje, kuri

1885 m. Konsekruota.

1905 m. XII.28 d. Rusijos revoliucijos atgarsiai pasiekė Kidulius. Valsčiai, itūžę ant caro valdininkų, užėmė valsčiaus valdybą, sunaikino carų portretus, sudegino mobilizacijos dokumentus, paskolų-santaupų knygą, pareikalavo valsčiaus raštus rašyti lietuvių kalba. Istorijos šaltiniuose minima, kad Šiaudinėje XVI amžiuje buvo statomi upių laivai. Nuo seno čia veikė pradžios mokykla. Yra sūrių gamykla.

Kiduliai—valsčiaus, dabar apylinkės centras. Tarpukario laikotarpiu čia buvo valstybinis ūkis, dabar tarybinis ūkis, kuriam priklauso Karališkių, Kaimelio, Kidulių, Limantų, Judrių, Buniškių, Sutkių, Jokeliškių, Kukskės, Šiaudinės ir Palankinės kaimų žemės. Kiduliuose yra vidurinė mokykla, Kaimelyje—kultūros namai.

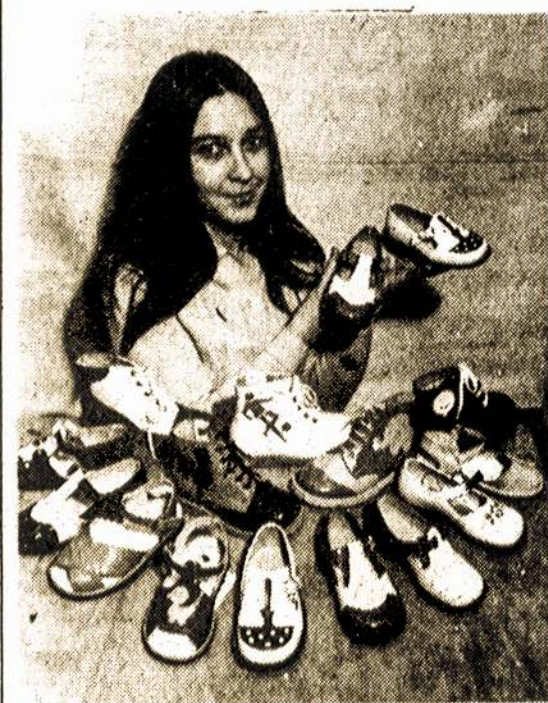
Greta Kaimelio yra mano gimtasis Karališkių kaimas. Kaip pasakoja seneliai, šio kaimo gyventojai nėjo baudžiavos, buvo laisvi ir priklausė Karaliui. Dėl to ir Kaimo pavadinimas Karališkių, atseit Karališki valsčiai. Gal būt, kaimo pavadinimui turėjo įtakos ir tai, kad jis buvo prie Karaliaus girių. Kiti pasakoja, kad šiame kaime nakvojęs Karalius valsčio pirkioje. Naktį labai verkęs valsčio naujagimis vaikas. Karalius pasigalėjęs vaiko ir atleides Kaimiečius nuo baudžiavos, o Kaimas likęs pavadinamas Karališkių. Dar kiti sako, kad šiame kaime Karalius pietus valgęs ir po to kaimą pavadinę Karališkių. Atrodo, pirmasis aiškinimas teisingiausias. Kaip ten bebūtų, šio kaimo pavadinimas susijęs su Karalium, šio kaimo valsčiai buvo nuo baudžiavos laisvi.

Kęstutis Balčiūnas

KAULUS SAUGINIMO METODAS

Japonijoje dr. Kubota su savo kolegomis sėkmingai naudoja elektrolitus kaulams suauginti. Prie medžiagų, kurios lengvai tampa elektrolitais, priklauso ir fluoro polimeras teflonas (kad teflo no plėvelė įgautų elektrolito savybių, jį paveikiama dideliu slėgimu).

Kaip susidaro kaulo audinys, veikiant elektros srovei, nėra visiškai išaiškinta, tačiau manoma, jog elektra skatina antkaulio suaugimą ir kitų audinių kaulėjimą arba tų audinių ląstelių pakeitimą kaulėli. Elektros srovė veikia ląstelių dalijimąsi. Dėl to gali tiktai įvairioms kaulų ligoms gydyti.



Susivienijimo modeliuotoja G. Janutyte demonstruoja naujos avalynės pavyzdžius.

A. Sabaliausko nuotrauka

Vilniaus Eidukevičiaus odos avalynės įmonių susivienijimo kolektyvas pradėjo gaminti vaikišką avalynę pavasario ir vasaros sezonui. Prekybos tinklui bus patiekta daugiau kaip 30 naujų modelių.

Naujos avalynės fasonus paruošė susivienijimo specialistai. Jiems padėjo ir tėvai. Vaikų darželiuose, mokyklose, buvo organizuotos naujų avalynės modelių parodos, kuriuos galėjo įvertinti vaikai ir tėvai, auklėtojai ir mokytojai.

Žemė jų, o jie žemės tikrai nesuvely!

Ant gražios kalvos išsidėstęs Pabutkalniuko kaimelis. Sako, seniau čia didelio kaimo būta, o dabar vos kelios trobos belikę—vis Dobrovolskių.

Senokai atgulė į kapus senieji Dobrovolskiai, o ant kalvos liko keturi broliai, keturios atžalos. Antanas tebe gyvena senojoje sodyboje, jaunesnieji—Stasys ir Bronius, šalia susirentę naujus namus. Tik vyriausias, Aleksas, įsikūrė toliau, pakalnėje.

Visiems Dobrovolskiams būdingas darbštumas, žemaitiškas pastovumas. Juk ne visada buvo taip gera gyventi, kaip dabar, visokių laikų buvo. Nemažai kaimynų pakėlė sparnus, kaip tie paukščiai, ar paliko Pabutkalniuko kalvą. O jie, keturi broliai, atkakliai, kantriai dirbo ir tikėjo: žemė jiems atsilygins.

Šita tiesa broliai suvokė dar jauni būdami, kai ūkiuose darbdieniai liesi buvo. Jaunėlis brolis Bronius prisimena: "Kai visi keturi metų uždarbį vežiman bandydavom sudėti—netilpdavo. Kaimynai net pavydėti ėmė. Iš kur, sako, tiems Dobrovolskiams ir neša aitvarai grūdus! O mes gerai žinojom savo paslaptį, tėvų įskiepytą: dirbk ir turėsi."

Neturėjo galimybių senasis Dobrovolskis sūnų į mokslius leisti, tačiau Stasiui per didžiausius vargus 6 skyrius pavyko užbaigti. Nuo 1946-ųjų jis tapo Junkilų apylinkės Tarybos sekretoriumi, o vėliau ir pirmininku. Susikūrus pirmajam kolūkiui, Stasys dar ir jo buhalteriu dirbo. 1962 metais panaikinus Užvenčio rajoną, neliko ir Junkilų apylinkės, kurioje Stasys pirmininkavo. Pasiliko jis tada gimtajame kolūkyje visam laikui. Jau 15 metų dirbuojasi Stasys Pabutkalniuko penimų galvijų fermoje kartu su jauniausiu broliu Bronium. Per tą laiką Stasio krūtinę papuošė Garbės ženklų ordinas, Bronius tapo Liaudies ūkio pasiekimų parodos laureatu.

Vyresnieji broliai Aleksas ir Antanas—laukininkai. Ir jų rankos brigadai tebėra labai reikalingos. "Naujo kelio" kolūkio pirmininko Zenono Adomaičio kabinete puikuojasi darbo pergalių simboliai—rajoninio, respublikinio, sąjunginio 1976 m. socialistinio lenktyniavimo nugalėtojų raudonosios vėliavos. Tose vėliavose visų ūkio dirbančiųjų, o jų tarpe ir svarus keturių brolių Dobrovolskių, indėlis.

R. Mikalčius

Bronius Mackevičius

Pokalbis su sūnumis

Jaunos dienos gavėnių nežino: Nori verk, nori — užk ir dainuoki. Pigų, tirštų kaip kraujas vyną Tarpuvarstę geria bern. oka!

Mums, pražilusiems, pikta. Ir gera paklausti, kaip gitaros rauda. Gera jausti, kad nuosėdos karo į dainas jų gėlos neįleido.

Skrydžio aukštį kritimais išbandę, Mes negalim jaunais netikėti. Pigų vyną ir džiaugsma jų širdienės Arba ryt Tekis skausmu apmokėti.

Mus likimas skaudžiau išmėgino. Bet sūnums to priminti neverta. Nel Net pauzėm rūšiuos atminimus Mes nenorim jų džiaugsma apkąrinti.

Veltui nieko jaunystę negavę, Norim kilti — Tikėti ir laukti, Kad darbas ir akiračiais savo Gražesni už mus sūnus išaugtų.

Ir kad dainą mūs, dususį dūmuos, Jie pakėlę savaip, bel — prateštų. Ir kad visko, kas buvo brangu mums, Tars: kamščio pigaus nenumestų.

Nes kitaip... Karui mirti geriau jau. Negu to, ką padarė, galėtis. Nel Ne tam buvo lieta tiek kraujo, Kad portveinas tarpuvarstę lietus.

Net jei galėčiau...

Ištėvė po krušą kartečių, Mes bijom smulkmenų skaudžių. Net jei galėčiau, Nenorėčiau Kartoti kelio nuo pradžių.

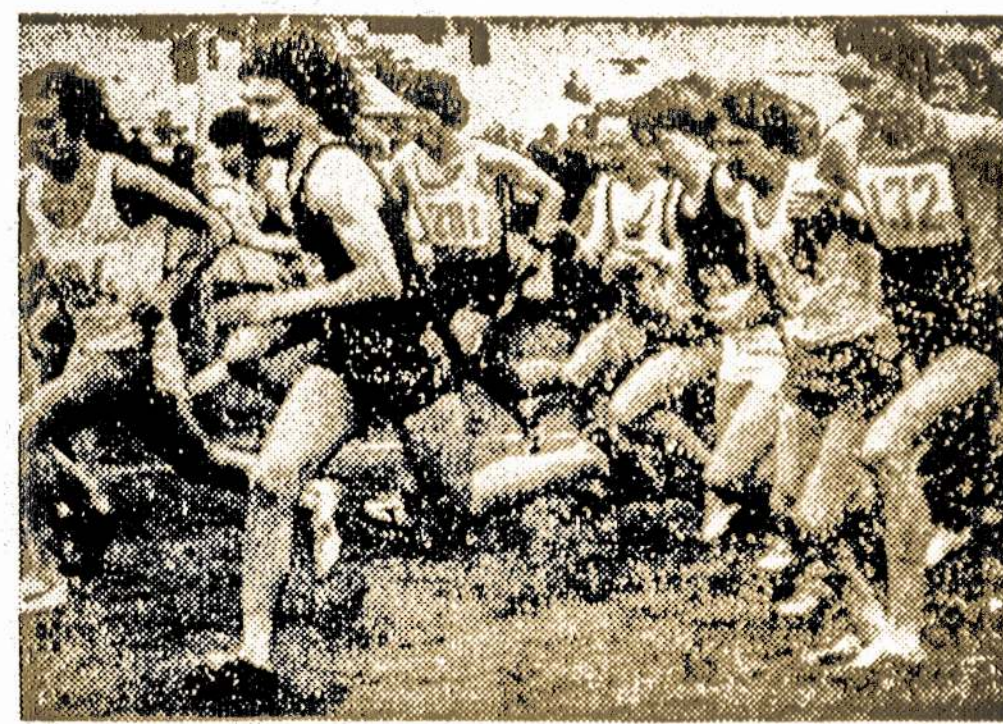
Nes vis dar grauziuos — man reikėjo Gyventi stambiau, gražiau, skambiau. Tikėt labiau, negu tikėjau, Rašyt karščiau, negu rašiau.

Ugnį apdeję, nekraujuotų Jau senos žaizdos praėitės. Ir negalėčiau aš dienų tu, Kurių negalima pratęst.

Sutaptų sąžinėje ribos Tarp to, ko troškau ir daviau. — — — Bet ar, pasiekus tobulybės, „Esu“ nelaptų man — „buvau“?

Ne, negalėčiau jau be karčio Kartoti savo praėitės. — Pabarčio miltas Širdį verčia Ieškoti žiedų jo Per naktis.

Jais ir jomis didžiujasi visa Lietuva



Sekmadienį, balandžio 16 d. Vilniaus Vingio parke įvyko dienaščio "Tiesa" suruoštos bėgikų lenktynės, kuriose dalyvavo penki šimtai jaunų vyrų ir moterų.

LAIMĖTOJOS IR LAIMĖTOJAI PRIZŲ



R. Surplytė

R. Švilpa

D. Meidutė



S. Dzimidis

R. Virsilovaitė

R. Jakimavičius



A. Šarpnickytė

A. Muliarčikas

R. Trakymas



L. Balkauskaitė

B. Šablevičiūtė

A. Grilešelis



V. Antanavičius

S. Batutienė

K. Barčius

Dailės savaitė Kaune

Į tradicinės Dailės savaitės dienas aktyviai įsijungė Kauno dailininkai. Pirmą dieną jie organizuotai atėjo prie Vladimiro Lenino paminklo ir padėjo gėlių. Po to pagerbė mirusius kūrybos draugus.

Nemažas būrys kauniečių tapytojų visą savaitę darbavosi Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamykloje. Vieni tapė įmonės aplinką kiti darbo ritmą, tretį pirmūnų ir darbo veteranų portretus. Savaitės pabaigoje buvo surengta įmonėje naujai nutapytų kūrinių paroda, kuria pluoštiečiai susidomėję apžiūrėjo.

Gausiai susirinko kauniečiai meno mėgėjai balandžio 15 d. į skulptorių dirbtuvę susipažinti su nelengvu tos kūrybos darbu. Vėliau Kauno visuomenė tęsė pažintį su miesto tapytojais—Muzikiniame ir Dramos teatruose, Filharmonijos salėje, 36-oje profesinėje technikos mokykloje surengtose parodose, kuriose buvo eksponuojami

nauji V. Juškūnės, A. Kazlauskaitės, M. Mildažytės-Kulikauskienės, S. Stakausko ir kitų minėtų dailininkų darbai.

Tačiau visų daugiausia suplaukė kauniečių į Dailės saloną (Rotušės aikštė 27), kur buvo surengta Kauno dailininkų kūrinių paroda—mugė.

Dailės savaitės proga grupė kauniečių menininkų buvo išvykę į Jurbarką, kur susitiko su rajono darbuotojais, moksleiviais, Smalininkų tarybiname ūkyje-technikume surengė dailės vakarą.

"Santakos" kino teatras savaitę laiko rodė filmus apie dailę ir dailininkus ir tuo pavairino tradicinių renginių programą.

Balandžio 18-ąją Kauno meno darbuotojų namuose įvyko baigiamasis Dailės savaitės vakaras, kuriame dailininkai aptarė vykusius renginius, pasidalyjo mintimis, kaip toliau stiprinti meno ryšį su gyvenimu ir visuomene.

Vandalinas Junevičius

KANADOS ŽINIOS

TRUMPAI APIE VISKĄ

Montrealio lietuvių SDPD susirinkimas įvyko balandžio 8 dieną. Jame dalyvavo nemažas narių skaičius. Pirmininkas J. Vilkelis paprašė pagerbti atsisojimu mirusius draugijos narius išdininko žmoną Virbaliene ir Mace-lij. Vicepirmininkas J. Braknys pateikė pranešimą apie ligonis. Ekskursijos į Tarybų Lietuvą vadovė J. Vilkelienė prašė vykstančius atvykti į stoti gora valandų prieš išvykimą.

Trumpai apdiskusavus kuopos ir baltius reikalus, pirmininkas pranešė, kad sekantis susirinkimas bus paskutinis prieš atostogas (vakacijas) ir įvyks gegužės 13 dieną, o po atostogų pirmas susirinkimas įvyks rugsėjo 9 dieną.

Toronto General ligoninėje mirė dr. Charles Herbert Best, sulaukęs 79 metų. Kaip žinia, velionis buvo išradėjas nuo cukrinės ligos vaistų—insulino. Deko jo išradimo visame pasaulyje tūkstančiams žmonių sumažino skausmus ir prailgino gyvenimą. Jo mirtis didelis nuostolis žmonijai.

Ethnic grupių konferencijoje Kvibeko dalyvavo 150 delegatų. Konferencijoje taipgi dalyvavo provincijos ir federalinės valdžios ministrai. Federalinės valdžios ministras M. Lalonde Kvibeko gyvenantiems naujiems kanadiečiams patarė būti draugais.

giškuose santykiuose su prancūzų tauta.

Montrealio dienraštyje "Star" balandžio 1 dienos laidoje anglų tautybės intelektualai David Pine, David Levine, Robert Dean, Randall Richmond, McGill universiteto profesorius, kolegijų mokytoju, studentų ir uni-lyderiai pareiškė, kad Parti Quibecois stato teisingus reikalavimus prancūzų tautai ir kultūrai išsaugoti.

1935 metais Kanadoje buvo 6,848 mylios asfaltuotų kelių, o 1973 m. jau 85,098 mylios; aliejaus ir natūraliųjų dujų apšildymui gyvenviečių ir pramonės reikalams vambzdžių ilgis buvo 1,158 mylių, o šiandien jau 34,431 mylia.

Kanadoje 1940 metais pavienių mažų po 124 akru ir didesnių farmų buvo 732—900, o 1970 m. liko tik 366-100, kurių dydis po 463 ir daugiau akru. Šios statistikos sako, kad Kanadoje smulkiosios farmos greitoje ateityje išnyks.

Šiandien Kanadoje 48 procentai šeimų turi baltinių džiovintumai elektros mašinas (clothing dryers), 15 procentų šeimų turi virtuvėse puodams, lėkštėms ir kitokiems maistui naudojamiems irankiams plauti automatiškas mašinas (dishwashers) ir daugelį kitokių moderniškų patogumų gyvenimui paleng-

vinti. Tai atsiekta dėka to, kad didžioji karo audra nepalietė šio kontinento. Bet jeigu kiltų trečias pasaulinis karas, tai, sulyg šių dienų karo technikos, yra galimybė, kad ir mūsų moderniškų miestus paverstų griuvėsiais. Todėl šiandien visų pareiga kovoti, kad trečias pasaulinis karas nekiltų.

1977 metais Kanadoje subankrutavo 1,050 įvairių būdinių (verslų). Jų vertė—\$1289 milijonai!

Kanados 4 didieji bankai gavo nuo uniųjų, religinių institutų, studentų organizacijų grąšinimus, kad ištrauks iš jų savo idėlius, jei jie nestos skolinę pinigų užsienyje ir moka didelių nušimčių, o Kanados bankai skolina užsienio fašistiniams režimams pinigų labai mažais nušimčiais. Valdžia tu-

rėtų tai uždrausti.

Ligi šiol Kvibekas kasmet pirkdavo vyno iš South Afrikos už \$160,000 sulyg liberalų valdžios padarytą sutartį. Dabar Kvibeko seimelis uždraudė pirkti vyną South Afrikos Respublikoje, jeigu ji neduos lygių teisių juodie- siems gyventojams. Bravo, Levesque!

Kvibeko mokyklų tvarkymas yra katalikų ir protestantų rankose. Ateinantiems metams ruošiamas įstatymas perimti mokyklas į valdžios rankas. Mokyklose nebus dėstoma jokių religijų. Taip pat valstybė nerems privati- nių mokyklų. Mokslo lygi pakels į aukštesnę pakopą, sutaps daug bereikalingų iš- laidų vaikų vežiojimui į mo- kyklas. Bet gražon Party Quebecois užsitrauks dvasi- ninkų pyktį. Ta proga, žino- ma, pasinaudos liberalai ar konservatoriai sugrįžti val- džion.

B. Kvietinskas

KANADOS PREMJERAS KALTINA ALIEJŲ

Premjeras Trudeau kalbėdamas New York mieste kovo 22 d. skaitlingam susirinkimui Amerikos finansininkų, priminė, kad Kanadoje, kaip ir JAV finansinės bėdos sukėlė aliejų (nafta) eksportuojančios šalys. Jis mėgino įtikinti finansierius, kad Kanados ekonominė padėtis gerėja (Kanada nori gauti 700 milijonų dolerių paskola JAV).

Panašiai aiškina ir dolerių vertės puolimą ir per spaudą ir per radiją. Duoda įspūdį, kad visas bėdas sukėlė arabų šalys.

Ką gi sako kiti specialistai? William E. Simon, buvęs JAV izdo Sekretorium 1974-77 m., atsakydamas į klausimus "U. S. News & World Report" (balandžio 24 d.) reporteriui, sakė: "... Jeigu naftos importas yra priežastimi dolerių vertės puolimo, tai pasakykite man, delko Šveicarija, Japonija, ir Vokietija, šalys, kurios importuoja visą jiems reikalingą naftą 100 procentų (JAV ir Kanada importuoja tik daliai, A. G.), turi vienas iš stipriausių valiutų pasaulyje, kuomet doleris yra vienas iš silpniausių? Tikra problema su doleriu yra ta, kad mes spausdiname ju per daug. Kuomet prigimtai per daug ko nebut, vertė eina žemyn. Niekas nenori laikyti dolerius kuriuos nuvertina pati šalies valdžia."

Cia Kanadoje vis tik kartojama kasdien, kiek kanadiš-

kas doleris yra pigesnis už amerikonišką, bet ir amerikoniškas eina žemyn. Tai tikras dolerio vertės puolimas nuspėjamas.

Stai "The Financial Post" (balandžio 15 d.) idėjo palyginimą su kitų šalių valiutomis: "Per dešimt metų Kanados doleris nupuolė žemiau Tarybų Sąjungos valiutos 35%, žemiau Belgijos 65%, žemiau Japonijos 72%, žemiau Vakarų Vokietijos 108%, žemiau Šveicarijos 147%."

Labai gaila, kad nei Kanados premjeras, nei buvęs Amerikos izdininkas nepasako savo žmonėms, kad spausdina dolerių pervirši, kad galėtų pigiais doleriais apmokėti brangius karo lėktuvus, tankus ir kitą nenaudingą gamybą.

Visgi atsiranda vis daugiau žmonių, kurie supranta, kad Tarybų Sąjungos pasiūlymas sumažinti ar bent apriboti ginklavinimą yra tikra išeitis.

Kanados atsargos Majoras Generolas Frederick S. Carpenter, kalbėdamas per televiziją (kovo 29) ant "Watson Report," sakė: "Pirkimas voikiškų tankų ir amerikoniškų karo lėktuvų neduos mums jokios pridėtos apsaugos.

Mes esame kaimynai su Tarybų Sąjunga ir JAV, mūsų politika turėtų būti stengtis būti geras kaimynais ir vieniems, ir kitiems."

Al. Grinkus

Montreal, Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Dr-jos 1978 metų Valdyba



Iš Kairės (sėdi) Pirmininkas Jonas Vilkelis. Prot. sek. Janina Vilkelienė. Vice Pirm. Jonas Braknis. Stovi iš Kairės: Izdininkas Stasys Virbalas, val. narys Juozas Narusevičius, Finansų sek. Jonas Telenis ir val. narys Juozas Petrauskas.

Užkviečiame narius ir svečius dalyvauti ruošiamam draugijos Balluje minint 50 metų Gimtadienį, kuris įvyks Gegužės (May) 20 d. 7 val. vak. Sv. Kazimiero salėje, 3426 Parthenois St. Bus skanių valgių, gėrimų, laimėjimų ir gera muzika.

Lauksime. Valdyba

Draugystė — draugų šiluma

Sugrįžus iš kelionių
P. VENTA



Prie Lietuvių Piliiečių Klubu salės. Stovi iš dešinės Stasys Kusmickas, Wolteris Žukas, Adelė Pakalniškienė ir Povilas Venta.

Be draugų gyvenimas būtų labai nuobodus ir neįdomus. Draugai žmogui turi ypatingą reikšmę. Žmogus turi su kuo nors pasikalbėti, išreikšti savo jausmus, pasiskusti gyvenimo sunkumais, ar pasidalyti džiaugsmais, organizacijų reikalais ir t. t. Praeitą rudenį abu su Nele lankėmės Tarybų Lietuvoje. Ten susitikome daug gerų draugų, mus priėmė kaip tikrus savo brolius bei seseris, pavaižinėjo po visą Lietuvą, daug pamatėme. Visur mums parodė didelį nuosirdumą. Sirdingas ačiū jums, draugai.

Sugrįžęs iš Lietuvos turėjau reikalų aplankyti šiltąją Floridą. Žinau, kad ten gyvena daug gerų laisviečių ir mano asmeniškų draugų. Vasario viduryje palikau New Yorką, šaltio ir sniego taip sukaustytą, jog buvo sunku automašina gatvėmis važinėti.

Už poros valandų orlaivis nusileido Tampa, Fla. Išėjęs iš lėktuvo, radau manęs jau belaukančius Verutę ir Praną Budronis. Už pusvalandžio pasiekėme Seminolą.

Budroniai turi gražų namą, aplink kurį auga vaismedžiai: apelsinai ir grapefruitai. Taipgi visur žydi gėlės. Verutė paruošė skanią vakarienę, o mudu su Pranu besikalbant praleidome visą vakarą.

Ant rytojaus pietums draugai Budroniai pasikvietė keletą vietinių draugų. Susirinko M. J. Mileriai, A. P. Aleknai, B. J. Vaitkai, M. A. Raškauskai, A. S. Kuzmickai, A. Pakalniškienė, J. Stančikas. Buvo labai malonu su visais seniai matytais draugais pasimatyti ir pasikalbėti apie mūsų pažangias organizacijas ir spaudą. Taipgi man buvo įdomu išgirsti apie lietuvių veiklą St. Petersburgu.

Pirmą dieną St. Petersburgu didelėje pažangiųjų lietuvių kolonijoje praleidau labai draugiškoje ir nuosirdžioje draugų kampanijoje. Labai didelis ačiū Verutei ir Pranui Budroniams.

Penktadienį vykstame į Lietuvių Piliiečių Klubu salę, kur įvyks Dainos Mylėtojų Choro pamokos. Ten susipažinau su visais choristais. Reikia pasakyti, kad choras yra didelis ir vadovybėje energingos mokytojos Adelės Pakalniškienės ir prityrusios akompanistės Helen Janulytės labai gerai dainuoja.

Jau seniai buvau besimaitęs su Verute ir Valiu Bunkais, buvusiais brooklyniečiais. Abu gyvendami Brooklynu buvo labai aktyvūs ir svarbūs judėjimo veikėjai. Mes ju ir kitų buvusių brooklyniečių labai pasigendame. Draugai Bunkai nuo pat at-

vykimo į St. Petersburgą įsitraukė į veikimą. Valys gerai vadovauja Lietuvių Piliiečių Klubui. Visi Klubu nariai ta pripažįsta ir juo pasitiki, išrinkdami jį Klubu pirmininku.

Jonas Stančikas daug pagelbsti salėje švaros užlaikyme.

Po Choro praktikų draugai Bunkai parsivežė į savo gražiai ir pavyzdinčiai užlaikytus namus. Ten pavalgę vakariene, vykstame į ligoninę aplankyti Verutės brolių Vladą Misiūną. Vladas atvyko į Floridą pabėgti nuo New Yorko žiemos šalčių ir sniego, bet už kelių dienų čia jam sveikata sušlubavo ir turėjo pasiduoti į ligoninę. Kada mes jį aplankėme jo liga dar nebuvo nustatyta, bet ligonis nekaip jautėsi. Už kelių dienų jam buvo padaryta operacija. Girdėjau, kad operacija nusisekė ir dabar Vladas taiso sveikatą pas savo sesutę ir švogerį Bunkus. Vladas yra "Laisvės" ir Aido Choro geras rėmėjas. Mes visi linkime jam greitai sustiprėti ir pilnai atgauti sveikatą.

Visą savaitę praleidžiau draugų Budronių namuose. Su Pranu buvome nuvykę žuvalti, bet žuvalvimas man, kaip pradiniam, nelabai sekėsi. Vieną dieną ir J. Mileris prie mūsų prisidėjo. Nuvykome į De-Sodo parką. Tai tikrai labai didelis ir gražus parkas su daug medžių ir kitų žalumynų, stalų ir suolu piknikautojams. Į įlanką pastatytas ilgas ir platus tiltas žuvaltojams ir mėgstantiems pasivaikščioti. Ta diena, matyt, buvo nežuvavimui, tai neturėjome laimės ne tik mes, bet ir daug kitų. Grįždami į namus sustojome prie mažesnės įlankos, tai pagavome kelias žuvytes. Tai turėjome progą paragauti Floridos žuvis...

Ketvirtadienį atvažiavo Helena ir Robertas Feiferiai ir nusivėžė į savo gražią rezidenciją. Namas gražiai su tvarkytas, matyt, kad geri šeimininkai pridėjo daug triušo ir sielos. Į vidų įėjus tuoj matai, kad dailininkas Robertas yra surinkęs ir dar vis renka istorines mūsų judėjimo nuotraukas ir straipsnius, turi daug padaręs skaidrių. Ir man įteikė keletą nuotraukų.

Visi menininkai labai myli gamtos grožį. Taip yra ir su draugais Feiferiais. Įžengus į kiemą prieš tave stovi ežeras, o jame plaukioja visokių vandeninių paukščių. Kai jie pamato šeimininką išėjusį į kiemą, visos būrys jų susirenka ir reikalauja maisto. Man išvykstant į Floridą Ona Yozėnienė įteikė \$20, kad pavaišintum St. Petersburgo choristus. Tą aš ir pa-

dariau. Choristai dėkoja Onutei.

Kovo 4 dieną Klubu salėje įvyko Tarptautinės Moters Dienos minėjimas. Salė buvo pripildyta svečiais. Moterys pravedė programą. Julė Andriulienė labai gerai atliko pirmininkės pareigas. Tillė Lukienė išsamiai apibūdino, ką moterys nuveikė 1975, 1976 ir 1977 metais. Helena Feiferienė jausmingai paskaitė poemą "Būkite laimingos moterys." Mūsų New Yorko veikėja Helena Jeskevičiūtė pateikė ilgesnį pranešimą apie moterų veiklą ir kovą prieš neteisėtumą. Amelija Young-Jeskevičiūtė padainavo porą dainelių. Pirmininkė Andriulienė suteikė progą ir man tarti žodį. Prasiveikines visas moteris, priminiau mūsų spaudą—"Laisvę" ir "Vilni." Helena Janulytė paskambino tai moterų dienai skirtą jos pačios paruoštą solo melodiją.

Paskutinis išstojo Dainos Mylėtojų Choras, Adelės Pakalniškienės vadovybėje. Akompanavo Janulytė.

Po programos salė greitai buvo sutvarkyta šokiams. Armoškai užtraukus, daug pensininkų porų išsiūbavo šokti.

Čia susitikau buvusius brooklyniečius ir iš kitų kolonijų suvykusius ir St. Petersburgą praleisti žiemos mėnesius.

Pavaišinti tokį skaičių žmonių yra labai didelis ir sunkus darbas. Draugai M. A. Raškauskai, užsipelnę šeimininkai, labai sunkiai dirba gamindami maistą. S. Kuzmickas ir Keleris vaišina "trokštančius." A. Alekniene priima svečius ir persto publikai, kas ir iš kur yra atvykęs, ir darbuojasi patar naudama su maistu. Daug darbuojasi ir kitos moterys: V. Bunkienė, M. Milerienė, V. Budronienė, T. Lukienė, J. Andriulienė, H. Šarkiūnienė, V. Kuzmickienė ir kitos.

Po visų iškilmių salėje, ke liolika draugų lankėmės Adelės Pakalniškienės svetinguose namuose, kur prie vaishingo stalo vyko draugiški pasikalbėjimai organizacijų ir spaudos reikalais. Adelė turėjo surinkus spaudos, laiškų ir nuotraukų iš Ispanijos kovų laikų. Kaip žinia, jos brolis Vytautas Zablauskas dalyvavo tose kovose. Adelė man įteikė tą visą medžiagą.

Kita dieną buvome draugu M. J. Milerių pakviesti pietu pas juos. Dalyvavo ir abi sesutės Jeskevičiūtės. Po skanių pietų buvo draugiški pasikalbėjimai apie mūsų veiklą, kokia ji buvo praecityje ir kokia yra dabar, ir ar ilgai dar galėsime vesti tą sunkų darbą, mūsų senajai kartai retėjant. Bet vienin- gai priėjome išvados, kad visi suglaudę savo jėgas, tęsimės toliau tą prakilnų darbą.

Sirdingai ačiū Adelei, kad mane nuvežė pas dailininką Praną Mockapetrit. Turėjau progą pamatyti meniškai išpuoštus kambarius jo kūrinių. Prano tapybos kūrinių yra išpuosta ir Lietuvių Piliiečių Klubu salė.

Ta proga taipgi aplankėme vieną gerą veikėją, kuris randasi seneliu namuose. Labai gaila draugų, kurie sulaukę senatvės turi pasiduoti į tuos namus.

Noriu širdingai padėkoti už draugiškumą priėmimus ir vaišingumą Bronėi ir Juozui Vaitkams, Aldonai ir Povilui Aleknams, M. A. Raškauskams, H. Siaurienėi. Ypatin- gai didelis mano ačiū Aleknams už nuvežimą į Miami.

Taipgi noriu širdingai padėkoti visiems už paramą "Laisvei." (jį pavardės buvo paskelbtos "Laisvėje").

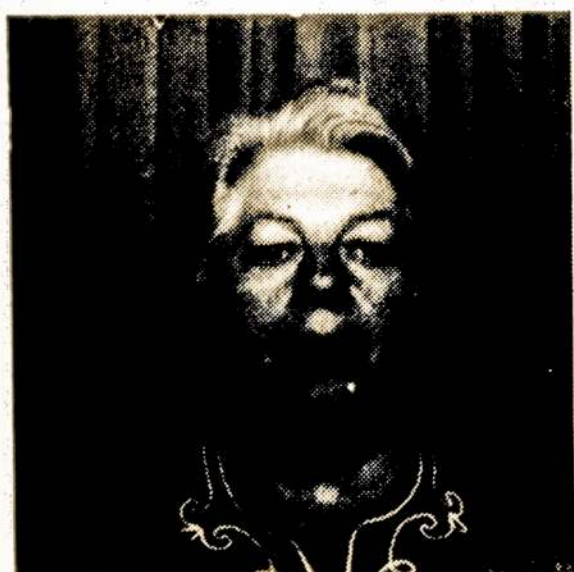
MONTREAL, QUE., CANADA

Mirus

Elena Virbalienei

1978 m. balandžio 1 d.

Reiškiame giliai ir nuosirdžia užuojautą vyrui Stasiui, sūnams Viktorui, Tomui, Juozui, Jonui; taip pat keturioms sesutėms. Visi pažįstami ir draugai liūdimete geros draugės. Elenute, išsėkis ramiai, mes Taves nepamiršime.



J. J. Vilkeliai
K. A. Juškai
P. J. Teleniai
J. E. Petrauskai
J. N. Narusevičiai
J. N. Brakniai
B. M. Šalčiūnai
A. A. Mikuliai
V. F. Jotkai
H. J. Macikai
E. K. Radeckai
K. A. Keršiai
J. S. Čičinskai
J. A. Lesevičiai
P. M. Petrauskai
A. S. Naginonai
J. E. Urbonavičiai
T. E. Šarskis
M. A. Paragiai
J. E. Baršauskai
A. J. Taparauskai
T. A. Kreiviai
J. M. Skinkiai
J. A. Zenkai
J. P. Skripkai
B. S. Valatka
A. E. Morkevičiai
L. P. Kisieliai
M. Bunienė
P. Botyrius
A. Šnaidieris
O. Veršinskienė
E. Vilkiš
J. Stukas

S. Pečiulaitis
M. Matusėvičienė
V. O. Verbylai
S. F. Spaičiai
M. A. Kavalionai
J. P. Taruškai
J. M. Novikai
M. M. Laurinaičiai
H. P. Vitai
M. J. Šarskiai
J. A. Kaušylai
J. V. Knistautai
L. A. Rubinovichiai
A. J. Vaitiekūnai
A. E. Juglavičiai
H. J. Kurylai
F. A. Šiuplevičiai
J. V. Venskaičiai
A. A. Norkeliūnai
L. Skripka
E. Juraitienė
J. Tamosonienė
M. Janušienė
N. Venskaitienė su dukra
K. Jurgutienė
V. Vekterienė
M. Čekaitienė
M. Tamkevičienė
S. Petronienė
J. Arisonienė
M. Kaušpėdienė
P. Bendžaitienė
K. Lukošius
B. Kvietinskas

DETROIT, MICH.

IŠ MŪSŲ LABAI IDOMIOS KELIONĖS Į NEW YORKĄ

Skaitome "Laisvėje," kad balandžio 16 dieną įvyks Lietuvių Kooperatyvinės Spaudos Bendrovės, kuri leidžia "Laisvę," dalininkų suvažiavimas. Su Teofilu Masiene ir Mike ir Pat Stunskais susitarime važiuoti.

Penktadienio rytas gražus, saulėtas, kvepia pavasariu, ir mes pasileidžiame ilgon (apie 700 mylių) kelionę. Į vieną dieną tokia kelionė atlikt sunku. Tad vakaro su lauke sustojome mažame miestelyje Danville, Pennsylvanijos valstijoje, pernaktuoti.

Šeštadienio rytą vėl leidomės į kelionę, ir už poros valandų jau matėme skersai Hudson upę New Yorko dangoraižius. Tai nepaprastas vaizdas!

Važiavome su baime per Lincoln tunelį, paskui per Queensboro tiltą po apačia geležinkelio ir pagaliau pasiekėme Jackson Heights (New Yorko priemiestį) ir Ievutės Mizarienės gyvenimo vietą. Jos butas tikrai lietuviškas: pilnas suvenyrų iš Tar. Lietuvos. Pailsėjome ir vėl važiuojame.

Manhattanė

Taksi mus penkis veža į Manhattaną, kur randasi visi dangoraižiai. Vairuotojas taip skubina, jog mes visi tik laikomės įsikibę į sėdynes, kad neišsoktumėm per langą ar duris. Sustojome prie gražaus dangoraižio ir su keltu vėl pasiekėme 21 aukštą, kuriame gyvena Tar. Lietuvos draugai Jonas ir Banga Lukoševičiai ir jų sūnus Darius. Žurnalistas Jonas Lukoševičius darbuojasi Jungtinėje Tautose, atstovaudamas "Moscow News" ir Vilniaus "Tiesą". Malonus susipažinimas; skani lietuviška vakarienė su lietuviškais barmavikais ir kitais skanėniais. O prie langų tik stovėk ir žiūrėk į Manhattan dangoraižius ir gražias šviesas vakare. Tai nepaprastas vaizdas. Ir tokie malonūs draugai Lukoševičiai!

Suvažiavimas

Sekmadienio rytą Ievutė Mizarienė visus prikelia ir ragina skubintis; reikia važiuoti į Ozone Park, į "Laisvės" dalininkų suvažiavimą. Įėjė į "Laisvės" namą, jau radome gerą būrį draugų šėrininkų. Stai ir "Laisvės" redaktorius Antanas Bimba su žmona Ilse, Katrina Petrikienė su sūnum Arthur ir jo žmona, ir kiti malonūs draugai, kuriuos buvome susitikę praeitais metais suvažiavime.

Jau gerokai po dešimtos valandos, Povilas Venta, "Laisvės" direktorių tarybos pirmininkas atidaro suvažiavimą. Pirmininkaut apsiėmė Katrina Petrikienė, o viską surašyt St. Masytė. Į rezoliucijų ir nominacijų komisiją

išrinkti Jurgis Stasiukaitis, Nastė Buknienė ir Emilija Yuskovic. Didelį ir plačią raportus išdavė redaktorius Antanas Bimba ir administratorė Ieva Mizarienė. Iš raportų ir visų draugų kalbų pasirodė jog "Laisvė" yra gerame stovyje. Visi, kurie kalbėjo, linkėjo redaktoriui Antanui Bimbai ir administratorėi Ievai Mizarienei geros sveikatos ir daug energijos ateityje, ir kad "Laisvė" gyvuotų dar daug, daug metų.

Aukos

Su sveikinimais dalininkų suvažiavime suplaukė virš penki tūkstančiai dolerių. Chicago laikraščio "Vilnis" administratorė Mary Grager pasveikino suvažiavimą ir pridavė čekagiečių aukas sumoje \$313; detroitiečių vardu sveikino suvažiavimą St. Masytė ir pridavė \$1,200 nuo sekamų detroitiečių-windsoriečių: mirusio detroitiečio Alex Waidžiulio palikimas, kurį pridavė jo apiektūnai Alfons Rye, Kęstutis Garelis ir Al Stacey, \$500; Teofilė ir Stefanija Masys \$200; Jim ir Helen Umaras \$150; Pranas ir Elzbieta Jočionis \$60; Vincas Kirvela \$50; Detroito Moterų Pažangos Klubas \$25; po \$20; Frank Ulinskas, Anna Daukus, Jonas ir Adelė Klimavičė; Mike ir Pat Stunskai \$15; po \$10; Elizabeth Ulinskas, Servit ir Ruth Gugai, Anna Dockus, George ir Sophie Nausėda, Frank Nakas, Peter ir Martha Janulis, windsoriečiai George Kuodis, Walter Savickas, Jim Morčūnas, Jack Užunaris; po \$5; windsoriečiai Sam Kunsaitis, Stanley Baltulis, Juozas Rubb, Julia Svirplys, detroitiečiai Anna Yakštys, Tony Vasaris, George Janonis ir Albinas Bubnelis.

Bankietas

Po suvažiavimo įvyko gražus ir pasėmingas bankietas. Skanūs valgiai prirėgė Nellie Ventienė ir Marytė Stukienė ir su pagalba kitų draugų, visi susirinkusieji buvo gerai pavaišinti. Buvo ir staigmena: bankiete buvo programa. Nepaprastai gražiai padainavo kelias dainas solistas Victor Becker, akomponuojant Aido Choro mokytojai Mildred Stensler. Trumpai ir energingai pasveikino visus bankieto dalyvius St. Masytė, Banga Lukoševičienė ir Ieva Mizarienė, pirmininkaujant Povilui Ventai. Po bankieto, susipažinimai, pokalbiai, linkėjimai viens kitam. Tikrai buvo linksmas ir malonus pobūvis.

Sugrįžus atgal pas Ievą Mizarienę, į butą susirinko keletas svečių: Walter Sleivys, Jonas Valaitis, Frank Bručas, Anna Jozėnas, Salomėja Narkėliūnaitė. Tai buvo atsisveikinimas detroitiečių ir Jono Valaičio sesutės Adelės Samuolienės, kuri

buvo atvykus iš Kapsuko, Tar. Lietuvos, ir viešėjo JAV per pastaruosius penkis mėnesius. Pirmadienį mes grįžome į Detroitą, o viešnia iš Tar. Lietuvos atgal į savo miestą Kapsuką.

Dėkui

Sugrįžome į namus laimingai ir gerai nusiteikę. Dėkojame visiems draugams už paslaugas ir draugiškumą, o ypatingai draugams Lukoševičiams ir Ievutei Mizarienei už malonų priėmimą.

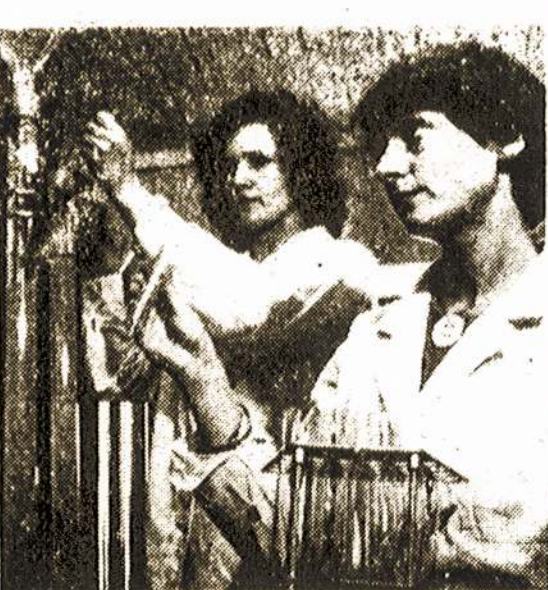
Stefanija

Atsiprašome

Aprašant "Laisvės" dalininkų suvažiavimą į pietus praeitame numeryje, nepamėjomė, kad Nellie Shumbris prie stalų patarnavo. Taipgi gėlės, kurios puošė stalus buvo iš Keršulių sodo.

IM

GRIPUI DIAGNOZUOTI



Bakteriologinių preparatų įmonės laboratorijoje.

Kauno Bakteriologinių preparatų įmonė—vienintelė tokio profilio Pabaltijyje. Šios įmonės gamybininkai pirmieji šalyje pradėjo gaminti fluorescencinius globulinius—preparatus gripui, paragrupui ir kitiems virusiniams sirgimams operatyviai diagnozuoti.

PRADEDAMA GAMYBA

Kauno Automatizacijos priemonių eksperimentinė gamykla ruošiasi gaminti naušų elektrografinį aparatą ER-11K1. Tai Vilniaus Organizacijos SKB bei Kauno įmonės specialistų sukonstruotas aparatas. 1977 metų paskutiniame ketvirtyje pagaminta pirmoji pramoninė aparatų partija, o nuo šių ER-11K1 bus gaminamas serijomis.

KONCENTRUOJANT GAMYBĄ

Kauno Plastmasinių gaminių įmonė "Neringa" tapo Vilniaus Kultūrinių prekių gamybinio susivienijimo Kultūrinių prekių gamyklos plastmasinių gaminių cechų. Pasikeitė ne tik pavadinimas. Paskirta lėšų cecho rekonstrukcijai. Pastatytas trijų aukštų gamybinis korpusas. Pirmame aukšte sumontuotos plastmasių liejimo mašinos, antrame aukšte—apdailos baras ir produkcijos pakavimas, trečiame aukšte—administracija.



Grupė niujorkiečių su viešniomis iš Detroito ir Chicago per "Laisvės" suvažiavimą.

TAIKOS KLAUSIMU

Su Gegužės 23 d. prasidės specialės Jungtinių Tautų Sesija ir tęsis iki birželio 28 d. Suvažiavę iš visų kraštų atstovai bandys nustatyti gaires Nusiginklavimui pasauliniu mastu ir tuo būdu sustiprinti taikos išlaikymą.

Tai, žinoma, nelengva padaryti. Kiekviena šalis rūpinasi savo apsauga ir iki šiol nesurasta būdų kaip įvesti vieną kitai pasitikėjimą. Ginklavimasis strimagalviais eina platyn ir didyn. Branduolinių ginklų gerinami ir plečiami iki beprotystės. Daugelis mokslininkų—fizikų nuolat pabrėžia, kad branduolinių ginklų yra jau tiek išvystyta, jog didžiosios šalys, kaip Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga gali sunaikinti pasaulį per dešimtį kartų, dešimtį kartų daugiau negu nei vieną sykį gali išnaikinti visą žemę šioje planetoje. Ar kas liks ir galės atsikurti bent kuriame kampelyje nėra žinoma—nei kiek laiko imtų toks atsikūrimo procesas.

Stai dėl ko taip svarbu rasti raktą į visuotinę nusiginklavimą per Jungtines Tautas.

Geras Žygis

Svedijos piliečiai nusprendė, kad jų valdžia turės pilnai ir viešai išaiškinti, kaip ir kodėl jos atstovai laikėsi šiuo nusiginklavimo klausimu toje sesijoje. Galėtų ir kitos šalys šį pavyzdį pasekti.

Kol kas didžiosiose šalyse nėra per didelio entuziazmo šiame reikale. Atrodo, kad tik paprastai piliečiai, o ypatingai moterys dažniausia šį klausimą kelia ir diskutuoja.

Pačių Jungtinių pastogėje tokios šalys kaip Meksika, Sri Lanka bei Jugoslavija, jau nekalbant apie Tarybų Sąjungą ir kitus socialistinius kraštus, dar pareiškimus už nusiginklavimą, kuomet mūsų šalis labai abejotinė, beveik nenoriai išsitarė.

Nedarbas

Kuomet pakeliamas taikos klausimas, tuojau mūsų militaristai demagogiškai šaukia, kad ginklų produkcija duoda mums darbus ir šalies gerbūvį.

Laikas atmesti šią iliuziją. Mes matome, kad tie biljonai, išleisti karo pabūklams, veda šalį prie didesnės infliacijos nedarbo. Reikalinga ži-

not, kad negalima, kaip sakoma, turėti ir ginklų ir sviesta. Bilijoninės išlaidos palaikymui militarinių bazių įvairiuose pasaulio kraštuose ir jų apginklavimas, nieko nedugda šalies ekonomijai. Negi kas valgyt ar kitaip naudosis neutronine bomba! Tokios išlaidos nepakelia šalies produkcijos vertybės.

Iš kitos pusės, jeigu gera dalis tų bilijonų eitų į statymą mokyklų, transportacijos gerinimą, pasauliui didmiesčiuose lušnyų gaminiui energijos naudojant gamtos jėgą, kaip tai saulė ir t. p., atsirastų daug naujų, ir tie uždarbiai eitu ir pirkimą produktų. Dar reikia pridėti ir žmonių buities pagerinimą—aprupinimą žmonių priežiūra ir kitais patarnavimais. Visa tai duotų darbu ir gerintų šalies gyventojų būklę.

Pirmenybė turi būti darbams, kurie duoda žmonėms geresnes gyvenimo sąlygas ir sykiu praturtina šalį ir jos gyventojus.

Moterų iškeltas obalsis—"maitinkime miestus, o ne Pentagoną," turėtų nuolat keliama visuose šio pasaulio kampuose.

Tik visų nuolatinė veikla už taiką gali ją palaikyti.

E. N. Jeskevičiūtė

Kaip linksma pavasari

Pučia iš lengvo šilto vejalis,
Tyku aplinkui, mirga žvaigždėlės;
Girdisi tyliai čilba lakštutė
Josios dainelė graži, linksmutė.

Ir vyturėlis aukštai pakilęs,
Čiulba dainelę visus pamilęs;
O gegužėlė linksma paukštelė
Kukuoja sode anksti ryteli.

Ir kanklių aidas skamba ir pilas,
Net užžavėtas klausosi šilas;
Rodos nutyla, tai vėl atgyja,
Zavi ir pinas mano širdyje.

Fr. Mankauskas

Miami, Fla.

MAISTAS BE KALORIŲ

Vengrų mokslininkai sukūrė maisto produktą norintiems suliesėti. Jis atrodo kaip vafiliai, gana skanus, gerios išvaizdos, bet beveik neturi kalorijų.

Sio preparato svarbiausia sudedamoji dalis yra celiuliozė, kuri žmogaus virškinimo trakte sugeria daug vandens, išbrinksta ir sudaro sūnų viršūnių. Užkopę į Asamą, keturis kartus pabuvo legendinės Fudzijamos viršūnėje—3776 m aukštumoje. Keturiasdešimt metų paskyrė Ekota pamėgtajai sporto rūšiai, nors būdamas 23 metų jis neteko kojos.

Tyrimais patvirtinta, kad šis maistas žmogui nesukelia jokių nepageidaujamų padarinių.

Pramogų kalendorius

GEGUŽĖS 7

Hartfordo Laisvės Choras ruošia pietus su šokiais. Prashome dalyvauti. Įvyks: 1:30 val., 157 Hungerford St., Hartford, Conn., auka \$4.50.

GEGUŽĖS 21 D.

Aido Choro metinis koncertas, 2 val., Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Po koncerto bus duodami pietūs. Auka \$6.

BIRŽELIO 11 D.

Hartfordo Laisvės Choras rengia pavasarinį koncertą su menine programa ir pietumis. Bus svečių iš toliau. Kviečiame visus. Įvyks: 1 val., 157 Hungerford St., Hartford, Conn.

Daina apie mūsų protėvius



Ir mūsų dienų valdonus.



Kai dar neišrastos kelnės buvo,
O nuo priešų gintis reikėjo,
Tik tas diktavo taiką,
Kas akmenų turėjo.

O kas diktuos taiką
Su galiūnu Atomu?
Kas išpuoš jo "vilą" tamsoj,
Dvieju metru gilumoj?

Pabusk, Pasauli!
Lai atomas dirba—nežudo.
Uždėk pakinklus atomui,
Tegu jis traukia plūga! . . .

Jonas Mikaila

Japonų alpinistui S. Ekotai—72 metai. Per savo sportinį gyvenimą jis įveikė apie 70 aukščiausių Japonijos kalnų viršūnių. Užkopę į Asamą, keturis kartus pabuvo legendinės Fudzijamos viršūnėje—3776 m aukštumoje. Keturiasdešimt metų paskyrė Ekota pamėgtajai sporto rūšiai, nors būdamas 23 metų jis neteko kojos.

SHREWSBURY, MASS.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Frank Petrauskas

Mirė

1976 m. gegužės 5 d.

Jau prabėgo dveji metai kai mus palikai. Išsėkis ramiai, mielas. Mes Taves niekad nepamiršime.

Žmona—PAULINA PETRAUSKIENĖ

Duktė—HELEN

Žentas—JOSEPH

Anukai—JEFFREY, JODY ir JASON

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970

